

לודמיר

מקושרים לצדיק מאז ועד היום

ליקוטים ממשנתו ותורתו הבהירה של
הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע
סיפורי הוד וברקים מתולדותיו והשתלשלות זרעו אחריו

גליון 1

ימים נוראים תשפ"א

שבוע של חיים

מתורתו של הרה"ק רבי שלמה מקרלין
זצוק"ל זי"ע בנושא השבוע

יום הכיפורים מעין עולם הבא

עיקר הוא להביא אורו וקדושתו של הבורא ברוך הוא לזה העולם, כי באמת אנו מחויבים לעשות בזה העולם כאשר צונו ה' יתברך, ובאמת נתעורר למעלה גם כן כל הבחינות ואורות כפי מעשה ידינו, הן בראש השנה על ידי היראות שלנו, ותקיעות שופר הקדוש על ידי ה' מוצאות הפה ושבעה הבלים הקדושים, וביום כפור הקדוש החמשה קולות הקדושים שהם לגמרי רוחניות, וכמו שאמר הרב הקדוש ר' שלמה מקארלין, כי יום הכפורים הוא מעין עולם הבא שאין בו אכילה ושתיה, יתר עליו שיש בו תשובה שאנו עושים, רק העיקר הוא שנירא באמת, כי יש מאוד מה לירא מפני הבורא ברוך הוא, שאנו מלוכלכים בעוונות כל השנה, והעיקר הוא שנעשה תשובה באמת, שנעשה מזדונות זכיות, ונתגלה אחר כך טובו בזה העולם.

(עכ"ל ספר בית אהרן לשמחת בית השואבה - שמוע שלמה)

אכילה בערב יום הקדוש

אמר רבינו האכילות של ערב יום הכפורים הוא תיקון לכל האכילות של כל השנה, וידוע שרבינו הקדוש אכל בערב יום הכפורים יותר מכפי דרך הטבע, גם סל תפוחים וקנקן מי דבש. ובקושי הלך להתפלל אך מיד בהתייצבו לפני התיבה לא הרגיש יותר מאכלו ומשתהו. ואמר אף על פי שפחד קשה ויין מפיגו (ב"ב י' ע"א). עם כל זה יראה עילאה קשה מכולם.

(אור עולם - שמוע שלמה)

מה ה' יתברך

פעם אחד במוצאי יום כיפור היה בדיחא דעתיה, ואמר בלשון הכרזה אשר יוכל להגיד לכל אחד ואחד בקשתו מה' יתברך בימים הקדושים ומה השיבו להם מן השמים. ושאל אותו אחד מתלמידיו הקדושים מה היה בקשתו, והשיב לו: בקשתך היה שיזמין לך ה' יתברך פרנסתך בעתו ובזמנו בלא טרדא בכדי שלא יטרד אותך פרנסתך את עבודתך עבודת ה' יתברך, והשיבו לך בשמים על זה, אשר לא מבקש ממך ה' יתברך תפלתך ולא תורתך רק מבקש ממך את האנחה ושברון לבבך אשר יש לך מזה שיטריד פרנסתך את עבודתך ויש לך מגיעה לעבודת ה' יתברך, וצריך אתה להתגבר מאד לבטל המגיעות, זה הוא הרצון מן השמים.

(שמוע שלמה)

עצה לחיים

עבודת ה', מתורתו של הרה"ק רבי שלמה מקרלין

טהרת המחשבה היא התשובה הנכונה

בספר הקדוש בית אהרן (קלגב), מביא בשם רבינו: עיקר התשובה הוא המחשבה, היינו לטהר מחשבותיו מכל ענייני איסור וטומאה וגשמיות, ולקשר מחשבתו רק לטוב, וזוה יתקן הכל.

והאיך מטהרים את המחשבה מובא בספר דרכי צדק בשם רבינו: "חידושים בגמרא עם תוספות מטהר המחשבה לעבודת ה' יתברך, וביותר אם מכוין לעשות קישוטין לשכינה"

מסכת חיים

תולדות חייו של הרה"ק
רבי שלמה מקרלין זצוק"ל זי"ע

ויהי אור

בשנת ת"ק לערך, הפציע אורו הזך של רבינו בבית אביו, הרב רבי מאיר סג"ל זלה"ה במדינת ליטא (יש אומרים כי היה זה בעיירה טולטשין ויש אומרים כי הוא טעות, כיון שאינה בליטא, וכי רק בנו של רבינו הרה"ק רבי דב התגורר לאחר נישואיו במקום זה), ועל שמה כונה "ליטוואק" כפי שמופיע בין צדיקי דורו שקראו אותו כן על שם מקור מגוריו בליטא.

אביו ר' מאיר היה "למדן וכתב חידושי תורה" (לפי עדות הרה"ק רבי ירחמיאל משה מקאזניץ זי"ע. מובא בשמע שלמה) במפקד העיר קארלין משנת תקמ"ד, מופיע שמו של רבינו: שלמה מאירוביץ כמו שהיה נהוג שם לקרוא את המשפחה על שם האב.

אביו רבי מאיר היה ידוע כלמדן מופלג ממשפחת מתנגדים לדרך החסידות, ולמרות הרדיפות נגד החסידים באותו עת לא התנגד להצטרפותו של בנו הגאון מרן רבי שלמה זיע"א לעדת החסידים (מאורי אש - עמוד קט"ו).

אמו הצדקנית של רבינו היתה מרת יוסא עי"ה. שעל שמה נקרא בפי צדיקים ואף מרן קדוש ישראל מרחי"ן זי"ע המליץ עליו הפסוק עליית למרום שבית שבי - שבי" ראשי תיבות: שלמה בן יוסא.

החריף

חכמה בינה והשכל בשיעור נדיר ומופלג מילאוהו מזון אל זן עוד בשחר טל ינקותו, והוציאו את שמו למרחקים כעילוי מופלג וחרוף עצום, עד שקראו אותו ר' שלמה חריף. וכבר בצעירותו נתמנה כראש ישיבה ומרביץ תורה ברבים עם זאת ידוע כי רבינו היה נחבא אל הכלים וכבר בשנותיו הצעירות נודע במדותיו התרומיות ובענוותנותו הגדולה לצד האמונה פשוטה בה היה ספוג.

בתחילת שנות התק"כ לערך נישא רבינו עם זוגתו הצדקנית מרת שרה עי"ה, בתו של אחד מעשירי העיר קארלין. והסיפור כפי שנכתב בכתבי ר' יאשע שוי"ב. שחותנו היה גביר בקארלין וחפץ להשיא בתו לתלמיד חכם, ועל כן נתן מעות לאיש אחד שיבקש ויחפש עבורו עילוי ומופלג "ונסע והביא את ר' שלמה קארלינער והגביר נתן לאביו לכיסו איזה סך והיה עילוי גדול ודרש בבית הכנסת וקראו לו ר' שלמה חריף..."

אחר כך כאשר התקרב אל המגיד ולדרך החסידות, נתקל בהתנגדות, ונותר לחיות חיי עוני ודוחק גדול אך אחר כך התחיל, בהיותו שוקד על התורה ועל העבודה, ואין איש שם על לב להחיותו.

חתימת יד קדשו

וכתוב בו:

כ"ד המבקש שיתגלה אהבת הבורא לישראל
שלמה בלא"א כמוהר"ר מאיר סג"ל זצ"ה

סיפור בחיים חיותו

על נבלאות הרה"ק רבי שלמה מקרלין
בחיים חיותו, ועל הציון הקדוש ש"כמו בחיים חיותו"

הפריץ הזקן שביטל את הגזירה

הצדיקים ממקומותיהם כשבת שחוק שפוכה על פניהם, החיך התחלף לשחוק גדול של שמחה שלא מעלמא דין. וכך נפרדו לשלום.

רק עתה, ההין המשמש לשאול את פי הצדיק, לפשר מחזה הפלאים שהתרחש באותו יום במעון הקודש.

דע לך - ענהו הברדיטשובאי הקדוש. כי קטרוג גדול היה חס ושלום על היהודים בסביבותינו. כל הפריצים נאספו כבר והחליטו להוציא גזירת גירוש על היהודים. תיכף בראותי זאת, החילוני להפציר בתפילה לביטול הגזירה. ואמרו לי מהשמים כי רק ר' שלמה בן יוסא יכול להועיל בדבר זה, יען כי אליהו הנביא רגיל אצלו.

כאשר הגיע לכאן ישבנו בחיל ורעדה כי כבר ראינו ששורת הסכמה בין כל הפריצים לחתום על הגזירה הרעה. אמנם

מנהג יש ביניהם, כי כל החלטה נעשית אך ורק בהסכמה גורפת של כלל המשתתפים, ואפילו אחד מהם יכול לעכב את

ביצועה. ואז ברגע האחרון הופיע לפתע אליהו הנביא שהיה מחופש בדמות פריץ זקן. התיישב לצידם לשולחן האסיפה, וכאשר הושיטו לו את הכרוז להוספת חתימתו משך בכתפו ואמר כי אין ברצונו לחתום על גזירה זו. תיכף נעשה פירוד ומחלוקת בין הנאספים וכתב הגזירה הפך בידיהם לקרעי נייר...

ואם עדיין תתמה בנפשך, לשחוק זו מה עושה? כלום ראית פעם שוטים שכאלו? מתייצב בפניהם איש נכרי שהם אינם מכירים, ובהינד עפעף מניחים הם לו לבטל את כל המזימות שרקמו, כלום ראית שחוק גדול מזה?!

(ע"פ "קובץ אליהו" להגה"ח רבי חיים אלי שטרנברג זצ"ל נכד של רבינו הקדוש זי"ע)

ובראש השנה היו החסידים צועדים לעבר הנהר לתשליך, מי לא אבה להשליך את העוונות עמוק לעבר מצולות

הים...

השטח שבו הנהר, היה שייך לכנסיה, ומידי שנה לפני ראש השנה היו השקצים ברוב שנאתם - מורחים ומפזרים בכל סביבתו לכלוך וסירחון, ואף משליכים אבנים ממרומי הצריח לעבר יהודי לודמיר. עוד מוקד שהוא ספק נהר - ספק ביצה הוא "נהר הסמאטש" המהולל. קטן וצר מימדים ואשר ברוב ימות השנה הכיל רק בוץ וביצות, מלבד בימי הגשם אז היה מקבל צורה ומימיו היילו בינות לרחובות היהודיים שבלודמיר. דווקא שמו של נהר זה נודע ונפוץ בכל הסביבה היהודית, כ"סמאטש הלודמירי" לא פחות מהוולגה במוסקבה. וכאשר לודמיר השתייכה אל וועד ד' ארצות היו מציינים אותו בגיטין "על נהר סמאטש" וכפי הנוסח הישן "וולדמירא מתא דיתבא על נהרא סמאטשי".

בראש השנה היו רבים מסתפקים באמירת תשליך על יד נהר הסמאטש, למרות אי גדלו אבל עמדה לו זכות מיקומו בסביבה יהודית טהורה.

למעשה עם השנים יבש נהר הסמאטש, וכיום אינו קיים.

המחזה המעניין שנגלה הפעם לעיני ר' בער המשמש היה בלתי שכיח בעליל.. בכל שנותיו כמשמש בקודש אצל סגורן של ישראל, רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע, הוא אמנם רגיל לחוות כעומד מן הצד, גם במעמדים אפופי מסתורין ותעלומה. לא אחת, מחפש הצדיק אחר עילה להמליץ טוב על ישראל, לאחר שהוא מבחין ונחשף למעשים ודיבורים של אנשים פשוטים, אותם הוא מהפך ומנצל להתעררות רחמים על ישראל. אולם הפעם מרגיש ר' בער כי פני הדברים שונים לחלוטין.

כבר עברו מספר שעות מאז שהצדיק קרא לו וציווה עליו: לך נא וקרא לי את "ר' שלמה בן יוסא" (נהנו רבינו הקדוש מקארלין זי"ע). יצא ר' בער וחיפש לשווא, זמן רב עבר, עד שמאן דהוא העיר את עיניו, וכיוונו לבקתה עלובה ששם מתגורר מלמד בשם ר' שלמה, אולי אליו יכוון הרבי הקדוש. תיכף ומיד סר לבקתתו של רבי שלמה, והעביר לו את בקשת הברדיטשובר זי"ע. לרוב תמיהתו נענה על ידי בעל הבית, כי רק בעוד כמה שעות יכול הוא לבוא עימו.

ואכן, בחלוף השעות הופיע ר' שלמה בחצר הצדיק מברדיטשוב, כאשר אך חצה את מפתן הדלת קם רבי לוי יצחק מלא קומתו ואמר: "ברוך הבא ר' שלמה" תיכף ומיד הכין לו הרבי מברדיטשוב כיסא והושיבו עליו. ישבו שני הצדיקים במשך שעות אחדות. פניהם פני להבים, אולם למרבה הפליאה, לא נשמעה אף מילה אחת בחדר, ואף שום לחישה לא הוחלפה ביניהם. ככל שמהלכו של המעמד היה אפוף רזין סתימין וטמירין, הרי שסיומו אף העפיל והעצים את חידת התעלומה. לפתע קמו שני

זרעו בחיים

מדור מיוחד לבירור
נכדי רבי שלמה מקרלין

משפחה עניפה רבת פארות ועמוסת ענפים משתררת מראש האילן הגדול של רבנו הקדוש רבי שלמה מקרלין זי"ע. שלשלת הזהב של משפחתו - בניו וצאצאיו הגשמיים, פיארה ועודה מפארת את כרם בית ישראל כפנינת חן בכתרו של מלך. ביחוסם הגדול הקימו צאצאיו ויוצא חלציו אחריו משפחות מפוארות ומיוחסות אשר באו בקשרי חיתון עם צדיקי הדורות. ובין צאצאיו נודעו לשם ולתהילה: מנהיגי עם קודש, צדיקים מופלגים, חסידים ואנשי מעשה, רבנים וגאונים ויושבי על מדין. במדור זה נביא בקצרה את תולדותיהם ודרכי יחוסם של רבים מהם. יודגש כי לעת עתה אין זה לפי הסדר, ובוודאי שאין אנו מתימרים להציג את כולם ובשמותיהם, תוך תקווה שבהמשך הזמן ובשיתוף קהל הקוראים נוכל לקבץ את כולם לפונדק אחד ולאילן מפואר שייכל הכל מן הגזע הגדול ועד לפירי פירותיו המרובים והפזורים בכל רחבי העולם היהודי והחסידי.

ואלו הם ארבעת ראשי נהר גן העדן, אשר מהם נפוצה כל משפחת הצדיק רבי שלמה מקרלין. שני בנים ושתי בנות. א. בנו הרה"ק רבי משה מלודמיר זצ"ל, הטמון באולבסק. ב. הרה"ק ר' בערקע זצ"ל חתן הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעז'בוז זי"ע.

ג. חתנו הרה"ק ר' ישראל חיים מלודמיר זצ"ל (אחיו של הרה"ק ר' שלום שכנא מפראביטש זצ"ל). ד. הרה"צ ר' דוד שמואל זצ"ל.

החיים בלודמיר

מהנעשה והנשמע בעיר לודמיר

הנהר לוגה המקיף את העיר לודמיר סמוך לנהר הסמאטש

התשליך בלודמיר

ההיסטוריה של העיר לודמיר עשירה בתאיורים מרתקים מחיי היהודים וההווי הייחודי שאפף אותה. בתיאור הקשור לימים אלו, העלו שרידי העיר את זכרונותיהם מנהרותיה של לודמיר, נהרות אשר בימים אלו בשנה ערכו בהם יהודי לודמיר את מעמד התשליך. וכה מתואר בספר הקהילה. (בתמצות ובתרגום חופשי משפת האידיש).

ביצה ענקית הפרידה את הישוב בשטח שבין הסמטה של התלמוד תורה ובית המרחץ ועד למסילות הרכבת. השטח היה שומם ומעליו גשרון עץ צר ורעוע, ובו חצו התושבים את דרכם לרכבת. הביצה היתה עמוקה ורחבה וצמחיית פרא ענקית הקיפה אותה מכל צדדיה, קולות קרקורי הצפרדעים שבקעו מתוכה נשמעו היטב למרחוק עד חצייה של לודמיר.

נהר הלודמירי לא התפרסם מחוצה לה, ואפילו בין תושבי העיר לא ידעו הכל לנקוב בשמו, רק לפי האזור שבו נבעו מימיו, שכן הוא חצה והקיף את כל העיר עד למקום השפך אל נהר הבוג. אזור זה שהיה בקצה השני של העיר היה בעל מים עמוקים

רוצה לקבל את העלון במייל?

שלח הודעה ל-

A025004727@gmail.com

הנדיב החפץ בעילום שמו
מעיר לונדון יצ"ו
לזכותו ולזכות משפחתו,
ושיצליח בכל מעשיו

ליכות עידן ישראל בן טרז אסתר
איריס בת סוליקה
וכל יוצאי חלציהם וכל הנלווים אליהם
להצלחתם, ברוב נחת ושלחה